

STICHTING STEUNFONDS "KENYA PROJECT"

Secretariaat
Rijsdijk 152
4871 JM Etten-Leur
Tel 06 30311406

Reisverslag 12 juni t/m 25 juni 2024. Kenya Project

In het bestuur is besloten om nog maar één keer per jaar op werkbezoek te gaan en dan niet langer dan veertien dagen. Onze voortschrijdende leeftijd en de belangen van het thuisfront spelen hierbij een belangrijke rol. Ook het aantal dorpen dat we bezoeken neemt af omdat we afbouwen.

We hebben dan ook een strak schema opgesteld en hebben ons daaraan kunnen houden, mede omdat er een aantal "vrije" dagen in staan waarin we de administratie kunnen bijwerken, maar ook om de (haast altijd) nieuw gerezen problemen die meestal tijdens ons bezoek opkomen, aan te kunnen pakken en effectief tot een goed einde te kunnen brengen.

Daar is dan meestal langdurig overleg voor nodig en vaak ergens terugkomen (bank), dan nog controleren of het resultaat hetzelfde is als de in het overleg gemaakte afspraken. Het waren lange dagen, met veel vergaderingen, maar het behaalde resultaat stemt ons allebei tevreden.

Gedurende ons (Theo en Lodewijk) hele bezoek aan Kenia en in haast alle vergaderingen en gesprekken, is de ziekte en het plotselinge overlijden van Anne Adera aan de orde geweest.

Zij heeft zich als coördinator van de weduwen in Kisumu-West jarenlang ingezet voor hun belangen en die van het project in het algemeen en wordt dan ook erg gemist. Haar begrafenis was een waardig afscheid van een sterke vrouw.

De nieuw gekozen opvolgster, Dorine Ochuowo, werd door Anne, maar ook door de leidinggevenden van Kisumu West en ons bestuur, eerder al als de natuurlijke opvolgster gezien en aangewezen. Zij was de rechterhand van Anne en nu gaat zij dan ook leiding geven aan de dorpen van Kisumu West.

Tijdens de bezoeken aan de parishes/dorpen, zijn er in algemene zin, weinig verrassingen. De kwaliteit en leeftijd van de weduwen ter plaatse, bepalen voor een groot gedeelte of het in de parish goed gaat met het werk en de uit te voeren plannen. Wordt er geld met de activiteiten verdiend, is de administratie op orde en wordt er ook aan onderhoud en toekomstplannen gedacht?

De bereidheid van de weduwen om samen hard te (kunnen) werken is daarbij ook een belangrijke factor. In de dorpen waar het altijd al redelijk goed gaat, is dat nu meestal nog zo.. Daarnaast hebben de weduwen van sommige dorpen eenvoudig de kennis en kunde niet om van een bestaande slechtere situatie naar een betere te evolueren en blijven daardoor op hetzelfde niveau functioneren. De dorpen waar het goed gaat hebben vaak een wat jongere samenstelling die weten beter dat de kost voor de baat uitgaat. Ook blijken er daar soms talentvolle ondernemers te wonen, die door hun

plannen en werklust (en verdiensten) de andere vrouwen enthousiast maken en dan resultaten boeken die tevoren niet haalbaar leken. In deze parishes “leeft” het meer en zorgen de dames zo niet alleen voor hun eigen inkomen, maar houden ze de groep ook vitaal in toekomstgericht. Voor hen is het niet alleen een kwestie van nu geholpen worden, maar kansen krijgen om ook voor de toekomst zelfstandig te kunnen blijven functioneren. In alle dorpen is gesproken over de status van groepscertificaten, KRA pin, title deeds en greencards.

In de maanden april en mei heeft het in Kenia veel en langdurig geregend, met als gevolg dat er (weer) gedeeltes van dorpen en landerijen in de buurt van de Nyanda rivier en bij het Victoriameer zijn vernield. Met name in Nduru, Ahero en Katito en Masogo is de schade aanzienlijk er zijn honderden huizen weggespoed / onherstelbaar beschadigd. Voor de tijdelijke opvang van deze mensen heeft het Rode Kruis zorggedragen. Wij proberen nu om de

huizen/hutten te herbouwen en de weduwen te bewegen om op hoger gelegen plaatsen hun huis te herbouwen. Dat stuit op veel weerstand en problemen. Ook willen we de herbouw van huizen uitvoeren in staalplaat en niet meer in “mud” uitvoering. Natuurlijk is dit duurder.

Was er eerder een mud house te bouwen voor rond de Kes. 35.000, nu is dat door de vele prijsverhogingen al Kes. 45.000 geworden, maar met stalen platen wordt dat zelfs kes 58.000. Huizen van staalplaat zijn veel beter bestand tegen het eventuele water. De in de begroting opgenomen post voor reguliere her- en nieuwbouw van huizen gebruiken we door de noodsituatie nu om in het overstromingsgebied een aantal (duurdere) huizen te kunnen bouwen, de nood is daar hoog en de weduwen die op droge grond een huis vernieuwd of herbouwd zouden krijgen, moeten wachten tot er weer geld is voor hun huis.

Tijdens de laatste vergadering op onze vertrek dag uit Kenia werden we geconfronteerd met de gevolgen van de politiek van de pas gekozen president Ruto. Door allerlei nieuwe wetten en regelingen en vooral veel eer en hogere belastingen, veroorzaakte zijn beleid dat het leven in Kenia behoorlijk duurder is geworden. Met name de jongeren pikken dit niet meer. Het gevolg was, overall onlusten en protesten en ook op onze dag van vertrek was er een aangekondigde “staking”. De geplande vergadering met de leiders van zowel East als West in Katito is daarom wat versneld afgewerkt, want we wilden er zeker van zijn dat we ons vliegtuig zouden halen.

Reeds in Katito was er een volledige wegblokkade met mensen, gelukkig zonder grote stenen op de weg. Toen ze Theo, een blanke, voorin de auto zagen zitten dreigde het fout te lopen. Er werd op de auto geslagen muzungu (blanke) geroepen en er sprongen diverse gasten voor de auto. Onze chauffeur gaf gas en slingerde bewust naar links en rechts. Ze sprongen opzij. Onvoorstelbaar dat er niemand werd geraakt. Toen we een eindje verder waren is Theo ook achterin gaan zitten. Gelukkig hadden de achterdeuren geblindeerde ramen.

Onderweg naar het vliegveld in Kisumu kwamen we meerdere keren bij allerlei wegblokkades en werd de chauffeur aangehouden door de stakers. Wij doken dan weg achterin. Sommige blokkades hebben we zigzaggend (risico) met de auto weten te passeren, andere kwamen we voorbij met het betalen van geld. Gelukkig hadden we voldoende briefjes van Kes 100 (€ 0,76) bij ons, die we op zijn advies, aan de chauffeur hadden gegeven. Na betalen werden stenen die de weg blokkeerden verwijderd.

De sfeer was grimmig, soms beangstigend en we moesten nog door de stad Kisumu. Daar aangekomen zagen we van veraf reeds gigantische hoeveelheden mensen op de vierbaansweg demonstreren. De chauffeur van een auto die voor ons reed stopte en vroeg waar we naar toe moesten. Toen hij hoorde dat we naar het vliegveld van Kisumu moesten, bood hij ons hulp aan. "Rij maar achter mij aan" zei hij, "ik weet wel een weggetje". Inderdaad kwamen we via allerlei olifantenpaadjes en weggetjes niet in de stad, maar wel bijna bij het vliegveld uit. Nog een laatste kleinere blokkade kregen we, maar die was met Kes 100 ook te passeren. Bij aankomst op het vliegveld waren we opgelucht en blij. Voor de overstap van het plaatselijke vliegveld naar het internationale vliegveld, waren we niet bang. We wisten dat het gehele terrein goed beveiligd was. Buiten de forse vertraging van de vlucht van Kisumu naar Nairobi en de nog grotere vertraging bij KLM van Nairobi naar Amsterdam waren er verder geen bijzonderheden.

Moe maar tevreden kunnen we terugkijken op een druk maar goed geslaagd werkbezoek.

Bijzonderheden per bezocht dorp

Katito We werden enthousiast begroet, het betaalde geld voor het business centre zal daar best aan hebben bijgedragen. Onze namen stonden vermeld op een plaquette en het moest officieel worden geopend d.m.v. het lint doorknippen en de deur van het slot doen. Het zag er goed uit. De activiteiten die geld in het laatje moeten brengen doen dat redelijk goed.

De broodoven en de ezels en kar mogen door de weduwen gebruikt worden, maar van de opbrengst moet 20% afgedragen worden aan de groep. De elektrische molen voldoet goed (wij een weduwe thuis), er is nu gevraagd naar een elektrische aansluiting voor het business centre. Duidelijk blijkt dat de noodhulp voor de gevolgen van de overstroming zeer wordt gewaardeerd en uiterst noodzakelijk is. Bij sommige weduwen was het water wel tot 1,5 meter hoog gekomen en als dat dan in de nacht gebeurt, dan ben je blij dat je het er levend afbrengt. Heel veel schade aan huis en haard, dat wel. Een negatief gevolg van deze overstroming is dat alle materialen flink duurder zijn geworden.

Drie weduwen, die alles kwijt zijn, waren met name erg blij en dankbaar omdat we na overleg met elkaar hebben besloten om hen te vragen een begroting in te dienen voor een nieuw huis. Zodra we die hebben, maken we het benodigde geld over.

Kogola We vergaderen bij de voorzitter in de tuin die een beetje afloopt. We zitten op plastic stoelen waarvan de poten doorbuigen als er veel druk op komt te staan.

Oplossing: twee stoelen in elkaar. Goedkoop is ook hier duurkoop. Er ligt een aanvraag voor het bouwen van een stenen loods (business centre). Eerst moet er een title deed zijn alvorens de weduwen de aanvraag voor de loods mogen indienen.

Onder de weduwen is er redelijk veel vee, maar er zijn nog niet zoveel jonge dieren doorgegeven aan andere weduwen. De nieuwe elektrische meel molen moet zijn waarde nog bewijzen, maar ze zijn er erg blij mee. De financiële overzichten van 2024 zagen er goed uit. Vermeldenswaard is het dat ze op eigen kosten 9 extra kinderen naar school kunnen laten gaan.

Alendu Dit is de laatste keer dat we in Alendu komen. Het is een dorp dat oorspronkelijk ontstaan is uit een afsplitsing van Ahero. De gemiddelde leeftijd is hier aan de hoge kant en de capaciteiten zijn beperkt. Het dorp zal zich wel redden met hetgeen ze in al die jaren van het project hebben ontvangen, maar verdere ontwikkelingen verwachten wij hier niet.

Nduru We zijn, ruim twee maanden na de overstroming gaan kijken hoe de situatie was. De aanvoer van gigantische waterhoeveelheid die door de Nyando River stroomde is gestopt. De Nyando River loopt door Ahero, de basis waar het Kenia project begon.

Geleidelijk aan kan een deel van de mensen die naar opvangplaatsen moesten, weer terug. Maar helaas geldt dat niet voor iedereen. Drie gehuchten zijn volledig onder water verdwenen en nog vele plaatsen zijn onbereikbaar. Het Victoriameer had zich, in de loop der jaren, geleidelijk aan “teruggetrokken”. Het lijkt nu dat het ineens weer zijn oude vorm herpakt, waarbij alle land dat inmiddels bebouwd en bewoond was onder water is verdwenen.

Door de overstroming er veel huizen compleet weggespoeld. Een inventarisatie was tot op heden moeizaam, maar inmiddels weten we dat er 27 weduwen zonder huis zijn. Dat betekent bij velen ook dat ze niets meer hebben omdat ze midden in de nacht moesten vluchten, zonder iets mee te kunnen nemen. Bovendien zijn er vele huizen (zwaar) beschadigd. Het water spoelde na enige tijd door de mud muren heen. Vanaf Ahero kom je zien dat er flink water had gestaan. Op de gevels van huizen en muren was vaak te zien hoe hoog. Maar de wegen waren weer droog al waren er nog diverse plassen. Naarmate we dichterbij de buurt kwamen van Nduru werden de kuilen en gaten groter, sommige stukken van de weg stonden nog minstens 10 cm onder water. Fijn om dan een 4x4 te hebben die je er moeiteloos doorheen sleept.

Dichterbij de buurt van Nduru zagen we langzamerhand meer velden die voor het grootste gedeelte onder water stonden, evenals de daar gebouwde hutten die - beschadigd als ze waren- een troosteloze aanblik gaven. Toen we ook met de auto niet meer verder konden zijn we gaan lopen over een dijkje dat aan beide kanten in het watertje lag. Op het dijkje waren heel wat huizen/hutten neergezet. De mensen uit het getroffen gebied woonden daar nu in. Zelfs de normale werkzaamheden werden er zo goed mogelijk hervat. Wat een ellende is er te zien. Na ongeveer twee kilometer gelopen te hebben, de ondergelegen weg was een groot waterdrama, kwamen we op een punt waar we niet verder konden. Hier begonnen de problemen pas echt, maar als je die wilde zien moest je in een bootje stappen. Dat hebben we niet gedaan. Na een uur hadden we voldoende gezien en zijn we terug naar de auto gegaan. De foto's spreken voor zich.

Ojolla Dit is een goedwillende groep met wat oudere weduwen die allemaal van goede wil zijn, maar weinig kennis en kunde hebben om de gegevens van de groep en het werk vast te leggen. Sinds kort zijn er vier jongere weduwen bijgekomen, die goed meehelpen bij het werk en ook de gebrekkige administratie wat kunnen verbeteren..

Dit is de eerste vergadering waarbij we Dorine als hoofd coördinator van West, mee maken. Het is ook de laatste keer dat wij in Ojolla zijn, omdat ook deze parish “afgebouwd” is. Er was in de vergadering niets van plankenkoorts te merken bij Dorine al vertelde ze toch best wel een beetje gespannen te zijn. Wel begrijpen we dat er nog een heleboel zaken en situaties zijn die Dorine moet leren inschatten of begrijpen en waar ze een weg in moet zien te vinden. We gaan kijken naar het stuk grond (op een helling) waar vorig jaar eucalyptus bomen zijn geplant.

Onvoorstelbaar hoe die zaailingen zijn gegroeid, sommige wel van 80 cm tot vier meter hoogte. Ook zijn er weer nieuwe zaailingen gekocht, die tussen de grotere bomen worden gezet, maar ook op de hoger gelegen terrassen een plaatsje krijgen. Er waren ook diverse terrasmuurtjes opgehoogd en er was weer een nieuw terras aangelegd. Het hout, mooie rechte stammen, wordt verkocht voor bouwwerken. O.a. voor hutten. Dit lijkt een goede business te worden.

Obambo Door de ervaringen van de vorige jaren vroegen we ons af wat we in Obambo zouden aantreffen, onze verwachtingen zijn niet bijster hoog. De verslaglegging en de financiële verantwoording lieten de vorige keren nogal wat te wensen over. We zijn door een vrolijk ogende groep dames met gezang binnen gehaald en toen de vergadering begon, was onze verassing groot.

Prima bijgewerkte boeken en verslagen van alle zaken, onvoorstelbaar. Bij het vorige bezoek hebben we Dorine gevraagd of ze hier wil helpen en dat heeft prima uitgepakt. Klasse. Het was een aangenaam bezoek in Obambo. Duidelijk is dat een goed, in dit geval nieuw, bestuur heel erg belangrijk is voor een goed functionerende parish. We hebben in het mooi gebouwde hotel/eetcafé vergaderd. Bovendien is het een prima veilige opslagplaats voor spullen.

We bezoeken **Siaya** voor de gezamenlijke **vergadering van de leiders** van Kisumu West. Natuurlijk bespreken we de voortgang van de dorpen met de leiders. Inhoudelijk ook de groeps-certificatie voortgang, de KRA pin van de bestuurders, de greencards en de financiële ontwikkeling. Dit alles hebben we enkele dagen geleden ook in East gedaan. Maar hier komt bij dat we uitdrukkelijk de gevolgen van het overlijden van Anne bespreken. De impact die dit heeft op de groep, maar ook de risico's die dit plotseling oplevert.

Nu Anne overleden is, moeten we zorgen dat al eigendommen van de groep naar een andere plaats worden overgebracht. We moeten voorkomen dat de zonen van Anne gaan bepalen wat er gebeurt.

We hebben met de leiders in de gezamenlijke leiders vergadering afgesproken dat alle spullen naar Plista in Bondo gaan. Na de vergadering zijn we met Dorine en Plista naar de woning van Anne gegaan. Eerst haar graf bezocht en daarna foto's gemaakt van de tractor, de twee schijven ploeg, de watertank en de "loods".

Het verkrijgen van de projectpapieren was nog niet mogelijk omdat Anne meer baantjes had en in de administratie ook haar persoonlijk zaken zaten. De kinderen wilden daarom eerst de administratie "opschonen" en dan pas later de papieren aan de weduwen overdragen. We merken helaas weinig begrip voor het feit dat de weduwe (Dorine) die papieren nodig heeft om het project te kunnen sturen. Ook hier moesten wij dus bij ingrijpen.

Madiany Vrij jonge groep met naar het lijkt, open vrolijke vrouwen die er niet vies van zijn de handen uit de mouwen te steken. Ieder had haar eigen taak, was die klaar dan gingen ze een ander helpen. De meesten waren bezig met de voorbereiding van het eten, toch werden we hartelijk ontvangen. Eerst wat versnaperingen, koffie of thee en daarna kwamen de dames binnen. Bidden en daarna begon de vergadering.

Hier is er van elke activiteit een kasboekje dat bijgehouden moet worden door degene die verantwoordelijk is voor die activiteit, en die ook de verantwoording moet doen.

Het hotel en de erachter gelegen kleine huurhuisjes zijn klaar en de huisjes zijn verhuurd. Het hotel ziet er strak en keurig uit. Er worden ook maaltijden voor derden verkocht. Er waren drie klanten tijdens onze aanwezigheid, toen er een afscheidslied werd gezongen deden ze gewoon mee. Het blijkt dat er een ambtenaar van de gezondheidsdienst bij de voorzitter is langs geweest. Die heeft haar verteld dat er een “hygiëne licentie“ moet zijn. Dorine zal helpen bij het verkrijgen van de licentie.

Siaya We zouden om 10 uur in Siaya zijn, maar eerst moesten, bij de bank in Bondo, problemen worden opgelost. Er moeten drie gemachtigden zijn en tekenen als er geld van de rekening afgehaald wordt. Het vervangen van Anne door Plista leidde tot vele problemen bij het “subcounty DSD “ office en bij de bank in Bondo. Uiteindelijk lukte het toch, maar waren we pas om 12u in Siaya.

Gelukkig is Siaya een prima dorp met twee weduwengroepen die het goed met elkaar kunnen vinden, ze hebben wat over voor elkaar. Ze werken hard en het resultaat is er dan ook naar. Rosemary (de coördinator) heeft door haar inzet en ideeën over het gebruik van de tent etc. als cateringbedrijf, in de roos geschoten. Het is nu een groot en goed werkend verdienmodel voor deze groep. Dank zij de catering worden ook de tent en de stoelen vaak verhuurd. Zelf zegt ze: we maken goede reclame, hebben goede spullen, onderhouden ze goed en we kunnen goed koken. We zien dus echt dat dit hier een goede business is.

Een van hun openstaande wensen is een eetcafé in het dorp. Wij zijn daar mee akkoord, maar er mag van ons pas gebouwd worden zodra de title deed in hun bezit is. Dit om te voorkomen dat we een gebouw kwijtraken omdat de grond niet goed geregeld is, er dus geen eigendomspapieren van zijn.

Bankzaken in Kisumu. Het deel van het geld dat we ontvangen hebben door de verkoop van het guesthouse is door de weduwen omgezet in schoolgeld voor de toekomst. We hebben strakke afspraken gemaakt welke kinderen en voor welke dorpen. Tevens moet dat geld beschikbaar zijn tot aan het einde van hun studie. Omdat wij er dan niet meer zijn (afgebouwd zijn) willen we wel zeker weten dat dit goed gaat. Daarom zijn we naar de bank gegaan en hebben daar fixed deposito's geregeld. Het benodigde geld komt dus per jaar vrij. Daaraan worden dan weer een aantal gemachtigde gekoppeld die het gezamenlijk moeten afhalen en verdelen. Het is een hele klus geweest, maar we hebben het voor elkaar gekregen.